

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-28/01
Datum: 28. 6. 2001

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Jožefa Mencigarja iz Rogašovcev, na seji dne 28. junija 2001

o d l o č i l o :

Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za Krajevno skupnost Pertoča po programih posameznih vasi - za naselje Pertoča in Ropoča (Uradni list RS, št. 108/2000) ni predpis in se ne sme uporabljati.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pobudnik izpodbija Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za Krajevno skupnost Pertoča po programih posameznih vasi - za naselje Pertoča in Ropoča (v nadaljevanju Sklep), ker meni, da so bile pri njegovem sprejemanju storjene napake. Poudarja, da referendum za uvedbo samoprispevka ni razpisal pristojni organ - Občinski svet Občine Rogašovci, temveč Svet Krajevne skupnosti Pertoča (v nadaljevanju KS Pertoča). Ker je bil referendum razpisan za območje celotne Krajevne skupnosti Pertoča (v nadaljevanju KS Pertoča) in je večina volivcev glasovala proti uvedbi samoprispevka, po pobudnikovem mnenju samoprispevek sploh ni bil izglasovan. Pri tem se sklicuje na mnenje Službe za lokalno samoupravo pri Vladi, za katero je v zvezi s pritožbo pobudnika glede obravnavanega samoprispevka zaprosil Župan Občine Rogašovci. Pobudnik predlaga, naj Ustavno sodišče izpodbijani sklep odpravi.

2. Župan Občine Rogašovci v svojih pojasnilih v zvezi s pobudo navaja, da je pobudnik vložil pobudo na podlagi pridobljenega mnenja Službe za lokalno samoupravo, da Svet KS Pertoča ni pristojen za razpis referenduma. Poudarja, da mu odločitve Sveta KS Pertoča niso bile posredovane v podpis ter da je vse svoje odločitve v zvezi z izvedbo referenduma za uvedbo samoprispevka poslal v objavo Uradnemu listu Republike Slovenije sam Svet KS Pertoča. Nadalje navaja, da na podlagi 60. člena Statuta Občine Rogašovci (Uradni list RS, št. 66/99 - v nadaljevanju Statut), ki določa pristojnosti krajevnih skupnosti, te niso pristojne za razpis krajevnih samoprispevkov.

3. Komisija za Statut in pravna vprašanja Občine Rogašovci navaja, da je Občinski svet Občine Rogašovci preučil pobudo in ugotovil, da je Svet KS Pertoča pristojen za razpis referenduma za uvedbo samoprispevka na podlagi drugega in tretjega odstavka 60. člena Statuta in enajste alineje 16. člena Statuta KS Pertoča. Poudarja, da tudi druge krajevne skupnosti še vedno razpisujejo referendume in tako je ravnala tudi KS Pertoča. Sredstva, zbrana s samoprispevkom v naseljih Pertoča in Ropoča, naj bi se izključno uporabljala za ti dve naselji. Sofinanciranje skupnega vodovoda naj bi pomenilo sofinanciranje izgradnje sekundarnega omrežja v navedenih naseljih.

4. KS Pertoča v svojem odgovoru pojasnjuje postopek razpisa referenduma za uvedbo samoprispevka in poudarja, da so bili v vseh postopkih prisotni Župan, delavci občinske uprave in nekateri člani občinskega sveta ter da je glasovanje na referendumu vodila Občinska volilna komisija. Svet KS je menil, da se trinajsta alineja 17. člena Statuta Občine Rogašovci, ki določa, da Občinski svet razpisuje referendume, nanaša le na referendume, ki jih Občina razpisuje za svoje celotno območje. Zato je Občinski svet na seji dne 23. 2. 2001 sprejel sklep, s katerim je naknadno potrdil vse postopke in sklepe, ki jih je sprejel in izvedel v postopku razpisa referenduma Svet KS Pertoča. Pobudnikove navedbe, da samoprispevek ni bil izglasovan, so po mnenju nasprotne udeleženske neutemeljene. Iz Sklepa o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za območje Krajevne skupnosti

Pertoča po programih posameznih vasi (Uradni list RS, št. 80/2000) je bilo razvidno, da se bo izid glasovanja ugotavljal ločeno po vaseh (15. člen).

B.

5. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje iz četrtega odstavka 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju ZUstS) takoj nadaljevalo z odločanjem o glavni stvari.

6. Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-365/96 z dne 4. 11. 1999 (Uradni list RS, št. 99/99 in OdlUS VIII, 241) Zakon o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85 in nasl. - v nadaljevanju ZSam) razveljavilo z odložnim rokom enega leta. Ta je potekel dne 10. 12. 2000. Prenehanje veljavnosti ZSam pa ne pomeni, da uvedba krajevnega samoprispevka ni mogoča. ZLS v 46.a členu določa, da občani lahko odločajo na referendumu o samoprispevkih in da se referendum opravi v skladu z njegovimi določbami ter določbami Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 15/94 in nasl. - v nadaljevanju ZRLI), če z zakonom, ki določa in ureja referendum, ni drugače urejeno. ZLS v drugem odstavku 47.b člena določa, da je odločitev o uvedbi samoprispevka sprejeta, če je zanjo glasovala večina volivcev, ki so glasovali v občini oziroma v delu občine, za katerega se bo samoprispevek uvedel. Iz navedenega sledi, da občine kljub prenehanju veljavnosti ZSam lahko razpišejo in uvedejo samoprispevek v skladu z ZLS in ZRLI.

7. V navedeni odločbi št. U-I-365/96 je Ustavno sodišče ugotovilo, da so nekatere določbe ZSam prenehale veljati (ugasnile), ker so bile odraz pravnega statusa, ki so ga krajevne skupnosti imele po prejšnji državni ureditvi. Tako je med drugim ugotovilo, da se določbi prvega in drugega odstavka 3. člena ZSam, ki dajeta krajevnim skupnostim pristojnost za razpis referendumu o samoprispevku in s tem tudi pristojnost za sprejem akta o uvedbi samoprispevka, ne moreta več uporabljati. Na podlagi prvega odstavka 3. člena ZSam so bile namreč pristojne za uvedbo samoprispevka krajevne skupnosti oziroma sveti krajevnih skupnosti in le izjemoma občine oziroma občinske skupščine. Z uvedbo lokalne samouprave in ustanovitvijo novih občin so novoustanovljene krajevne skupnosti izgubile naravo samostojne lokalne skupnosti in se je njihova vloga in položaj bistveno omejila. Tako členitev občine na njene ožje dele - poleg krajevnih še na četrtne in vaške skupnosti - ni več obvezna, temveč je prepuščena odločitvi samih občin. Ustanovljeni ožji deli občine nimajo vnaprej določenih pristojnosti, temveč le tiste, ki jim jih poveri občina s statutom. ZLS v 19.b členu le primeroma navaja naloge, ki se lahko prenesejo in izrecno poudarja, da gre za prenos v izvajanje ožjim delom občine. Ožji deli občine - krajevne, četrtne in vaške skupnosti - lahko torej le izvršujejo naloge, ki so jih predhodno že sprejeli organi občine - občinski svet, če gre za izvajanje splošnega akta, ali občinska uprava, če gre za izvajanje posamičnega akta. Na podlagi navedene določbe se na ožje dele občine ne more prenesti normodajna funkcija, to je funkcija sprejemanja temeljnih odločitev v obliki občinskih predpisov (65. člen ZLS).

8. ZLS v drugem odstavku 46. člena določa, da razpiše referendum občinski svet. V občini se lahko razpiše referendum o vseh vprašanih, ki so vsebina splošnih aktov občine, razen o proračunu in zaključnem računu občine, ter o splošnih aktih, s katerimi se v skladu z zakonom predpisujejo občinski davki in druge dajatve (prvi odstavek 46. člena ZLS). Referendum se opravi kot naknadni referendum, na katerem občani potrdijo ali zavrnejo sprejeti splošni akt. Izjemo od tega pravila določa prvi odstavek 46.a člena, ki dopušča, da se lahko razpiše referendum o samoprispevku. Ustavno sodišče je v že navedeni odločbi št. U-I- 365/96 ugotovilo, da je samoprispevek možen vir financiranja lokalne skupnosti ali njenih ožjih delov, ki ga je mogoče uvesti le na podlagi neposrednega odločanja občanov na referendumu in da je pravni akt o uvedbi samoprispevka občinski predpis.

9. KS Pertoča je bila ustanovljena s Statutom Občine Rogašovci iz leta 1999 (2. člen Statuta). Gre za krajevno skupnost, ustanovljeno v skladu z novo zakonodajo na področju lokalne samouprave. Zato se glede pristojnosti za sprejem izpodbijanega sklepa ne more sklicevati na 3. člen ZSam, čeprav v času razpisa referendumu in sprejetja izpodbijanega sklepa o uvedbi samoprispevka še ni potekel razveljavitveni rok enega leta iz že navedene odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-365/96.1 Pristojnost za razpis referendumu o krajevnem samoprispevku za območje cele občine ali njenega dela je v pristojnosti občinskega sveta. Občina s svojim statutom te svoje naloge ne more prenesti na ožje dele občine.

10. Izpodbijani sklep je bil sprejet na podlagi referendumu, ki ga je razpisal nepristojen organ, ker Svet KS Pertoča ni bil pristojen za razpis referendumu in za izdajo sklepa o uvedbi samoprispevka. Zato Ustavno sodišče ugotavlja, da izpodbijani sklep ne obstaja kot predpis in se kot tak ne sme uporabljati.

Ustavno sodišče je enako odločilo v odločbi št. U-I-166/99 z dne 22. 3. 2001 (Uradni list RS, št. 37/01).

11. Ta odločitev Ustavnega sodišča omogoča, da lahko zavezanci za plačilo samoprispevka na podlagi izpodbijanega sklepa v skladu s 46. členom ZUstS zahtevajo vrnitev že plačanih sredstev samoprispevka.

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 40. člena ZUstS v sestavi: predsednik Franc Testen ter sodnice in sodniki dr. Janez Čebulj, Milojka Modrijan, dr. Ciril Ribičič, dr. Mirjam Škrk, dr. Lojze Ude in dr. Dragica Wedam- Lukič. Odločbo je sprejelo soglasno, sodnika Ribičič in Ude sta dala pritrdilno ločeno mnenje.

P r e d s e d n i k
Franc Testen

Opomba:

1Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 70/97 - ZLS-H) je v končni določbi 18. člena predvidel, da bi morali občinski sveti uskladiti statute z določbami tega zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi (15. 5. 1998) in da ožjim delom občin, ki so pravne osebe in katerih organizacija, delovanje in pravni status ne bodo usklajeni, preneha pravna subjektiviteta ter da se po uradni dolžnosti odpravijo njihovi žiro računi z 31. 12. 1998 (prvi in drugi odstavek 18. člena). S to določbo je zakonodajalec dokončno določil prenehanje vseh krajevnih skupnosti, ki so bile ustanovljene še v prejšnjih občinah, in so na podlagi 4. člena Zakona o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 60/94 in nasl. - ZUODNO) nadaljevale s svojim delom, ker občinski sveti niso uskladili notranje členitve z določbami ZLS. Ustavno sodišče je zato upoštevalo, da so krajevne skupnosti, ustanovljene v prejšnjih občinah, še obdržale svojo pristojnost za uvedbo samoprispevka do njihove uskladitve z ZLS oziroma njihovega prenehanja na podlagi Zakona. Zato so se v sklepih o uvedbi samoprispevka, sprejetih do 31. 12. 1998, še lahko sklicevale na 3. člen ZSam.